Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (neljas koda)

23. märts 2022*

Avalik teenistus – Ajutised teenistujad – eu-LISA töötajad – Distsiplinaarmenetlus – Distsiplinaarkaristus – Noomitus – Haldusuurimisi puudutavad rakendussätted – Õigusvastasuse vastuväide – Personalieeskirjade artikkel 110 – Personalikomiteega nõu pidamata jätmine – Kaitseõigused ja õigus olla ära kuulatud – Personalieeskirjade artiklid 12, 12a, 17 ja 19 – Hindamisviga – Hea halduse põhimõte – Personalieeskirjade IX lisa artikkel 10 – Hoolitsemiskohustus – Vastutus – Mittevaraline kahju

Kohtuasjas T-661/20,

NV, esindajad: advokaadid S. Rodrigues ja A. Champetier,

hageja,

versus

Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (eu-LISA), esindaja: M. Chiodi, keda abistasid advokaadid D. Waelbroeck ja A. Duron,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 270 alusel esitatud nõue esiteks tühistada eu-LISA 3. veebruari 2020. aasta otsus määrata hagejale karistuseks noomitus ja teiseks hüvitada hagejale selle otsusega tekitatud mittevaraline kahju,

ÜLDKOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja president S. Gervasoni, kohtunikud L. Madise ja J. Martín y Pérez de Nanclares (ettekandja),

kohtusekretär: E. Coulon,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse [1]

I. Vaidluse taust

1 Hageja NV võeti 16. oktoobril 2012 tööle Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ametisse (eu-LISA) ajutise teenistujana (palgaastme AD 7 järk 2) Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimuste artikli 2 punkti a tähenduses. Ta töötas rakenduste administraatori ametikohal, mis muudeti 1. septembrist 2019 infotehnoloogi operaatori ametikohaks (palgaastme AD 7 järk 5).

2 Hageja andis 19. oktoobril 2018 mitmele adressaadile saadetud e-kirjas teada vahejuhtumist, mille käigus A, kes on üks teine eu-LISA teenistuja ja töökaaslane, ähvardas hagejat suuliselt ja füüsiliselt. Täpsemalt haaras see teenistuja tooli ja ähvardas sellega hagejat lüüa, enne kui üks teine kolleeg A peatas.

3 Samal päeval läks hageja haiguspuhkusele ning teatas politseile, et ta kardab enda ja oma pere turvalisuse pärast.

4 Pärast eespool punktis 2 nimetatud vahejuhtumit esitas hageja 21. oktoobril 2018 seoses A-ga Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade (edaspidi „personalieeskirjad“) artikli 24 alusel abitaotluse.

5 Otsusega, mille eu-LISA tegevdirektor allkirjastas 15. veebruaril 2019 ja millest hagejat teavitati järgmisel päeval, alustati haldusuurimist, et tuvastada kõik asjakohased faktid ja asjaolud, mis on seotud psühholoogilise ahistamise väidetega, mis hageja A suhtes esitas. Sama otsusega määrati uurimise läbiviijaks pensionile jäänud Euroopa Komisjoni ametnik (edaspidi „uurimise läbiviija“).

6 Uurimise läbiviija kuulas hageja uurimise raames ära 4. märtsil 2019. Sellel vestlusel oli hagejal võimalus esitada faktilised asjaolud, mille tõttu ta abitaotluse esitas, ning ta tõi näiteid väidetavatest juhtumitest, mil A oli ahistanud. Selle vestluse protokoll edastati seejärel hagejale, kes saatis selle allkirjastanud koopia uurimise läbiviijale, täpsustades, et see ei kujuta endast tema vestluse ja küsimuste täielikku või terviklikku transkriptsiooni.

7 Hagejale teatati 22. mail 2019, et eu-LISA tegevdirektori otsusega laiendati haldusuurimise raamistikku, et hõlmata sellega personalieeskirjadest tulenevate kohustuste rikkumisi, mille on toime pannud nii hageja kui ka A. Nimelt selgus uurimise käigus, et hageja võis olla rikkunud personalieeskirjade artiklitest 11, 12, 17 ja 19 tulenevaid kohustusi seoses A-ga, kuid ka sõltumata tema suhetest A-ga. Täpsemalt oli hageja käitumine selline, mis võis suurendada pingeid A-ga, kahjustada viimase töötingimusi ja A-d diskrediteerida. Lisaks käitus hageja mitu korda ebasobivalt kahe eu-LISA turvatöötajaga. Lõpuks rikkus hageja kohustust taotleda eu-LISA-lt eelnevat luba, enne kui ta pöördus Prantsuse politsei poole, et kaevata oma konfliktsete suhete üle A-ga.

8 Uurimise läbiviija kuulas hageja teist korda ära 16. juulil 2019. Teisel vestlusel oli hagejal võimalus esitada selgitusi vastuseks väidetele, et ta on rikkunud personalieeskirju. Seejärel edastati talle selle teise vestluse protokoll 18. juulil 2019.

[1] Esitatud on üksnes kohtuotsuse need punktid, mille avaldamist peab Üldkohus otstarbekaks.

9 Hageja sai 28. juulil 2019 kaks täiendavat dokumenti, nimelt kaks aruannet, mis sisaldasid kahe eu-LISA turvatöötaja etteheiteid hageja käitumise suhtes.

10 21. augustil 2019 saadeti hagejale uurimisaruande järelduste esialgne versioon.

[…]

14 Uurimise läbiviija lõpetas 10. septembril 2019 oma aruande koostamise pärast seda, kui ta oli muu hulgas ära kuulanud 27 tunnistajat ja analüüsinud hageja seisukohti. Uurimise läbiviija järeldas oma lõpparuandes, et hageja on süüdi personalieeskirjade artikli 12a raskes rikkumises, personalieeskirjade artikli 12 episoodilises rikkumises ning personalieeskirjade artiklite 17 ja 19 rikkumises.

[…]

16 18. novembri 2019. aasta kirjas teatas eu-LISA tegevdirektor hagejale, et haldusuurimise tulemusi arvestades kavatseb ta määrata talle personalieeskirjade IX lisa artikli 11 alusel noomituse. Hagejal paluti seega kasutada oma õigust olla ära kuulatud kas 27. novembri 2019. aasta ärakuulamisel või esitades kirjalikud seisukohad. Kirjale oli lisatud uurimise lõpparuande redigeeritud versioon.

[…]

18 Ärakuulamine toimus 27. novembril 2019 hageja ja eu-LISA tegevdirektori osavõtul. Vanemõigusnõunik, personaliüksuse juhataja ja õigusnõunik osalesid ärakuulamisel videokonverentsi kaudu. Ärakuulamisel oli hagejal võimalus esitada oma seisukohad ja selgitused seoses eu-LISA tegevdirektori kavatsetud noomituse meetmega.

[…]

20 9. detsembril 2019 edastati eespool punktis 18 viidatud 27. novembri 2019. aasta ärakuulamise protokoll hagejale. Tal oli võimalus esitada 11 tööpäeva jooksul oma seisukohad, mida ta tegi 3. jaanuaril 2020.

21 3. veebruari 2020. aasta kirjas (edaspidi „vaidlustatud otsus“) teatas eu-LISA tegevdirektor hagejale järgmist:

„Olles hoolikalt uurinud Teie toimikut ja eelkõige pärast seda, kui nõuetekohaselt võeti arvesse Teie mureküsimusi ja kirjalikke seisukohti uurimise menetlusaspektide kohta (eriti olles veel kord veendunud, et uurimises ei esinenud mingeid rikkumisi, ja olles järeldanud, et [eu-LISA] ei ole teinud ühtegi viga) ning märkusi, mille Te edastasite meile 3. jaanuaril 2020, teatame Teile kahetsusega, et määrame Teile noomituse, mille kohta tehakse märge Teie toimikusse.“

22 Samuti sai hageja eu-LISA tegevdirektorilt 16. märtsi 2020. aasta kuupäevaga dokumendi „ 15. veebruaril 2019 alustatud uurimise lõpetamine. Uurimise tulemustest teatamine [hagejale]“. Selles dokumendis oli muu hulgas märgitud, et tegevdirektor jõudis pärast hageja täieliku toimiku läbivaatamist järeldusele, et ta on uurimise lõpparuandes märgitud rikkumised toime pannud (vt eespool punkt 14). Tegevdirektori sõnul olid uurimismenetluse ajal tagatud kõik hageja õigused. Seega otsustati, et hagejale tuleb määrata karistuseks noomitus. A suhtes

tuvastati, et ta rikkus personalieeskirjade artikleid 11 ja 12. Nimelt toimus sarnane menetlus A suhtes, kellele seetõttu määrati distsiplinaarkaristus, milleks oli ka noomitus, nagu on ette nähtud personalieeskirjade IX lisa artiklis 9.

[…]

III. Õiguslik käsitlus

30 Hagiavalduses palub hageja ühelt poolt tühistada vaidlustatud otsus ja kaebuse rahuldamata jätmise otsus. Teiselt poolt ta nõuab, et talle hüvitataks *ex aequo et bono* kindlaks määratud 5000 eurot mittevaralise kahju eest, mida ta väidab, et talle on tekitatud vaidlustatud otsuse vastuvõtmisega.

A. Tühistamisnõuded

[…]

1. Nõue tühistada vaidlustatud otsus

34 Hageja esitab vaidlustatud otsuse tühistamise nõude põhjendamiseks neli väidet. Esimene väide on, et eu-LISA haldusnõukogu vastu võetud haldusuurimisi puudutavad rakendussätted on õigusvastased. Teise väite kohaselt on rikutud kaitseõigusi, Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklit 41 ja õigust olla ära kuulatud. Kolmas väide käsitleb personalieeskirjade artiklite 12, 12a, 17 ja 19 ning hea halduse põhimõtte rikkumist ja hindamisvigu. Neljanda väite kohaselt on rikutud personalieeskirjade IX lisa artiklit 10 ja hoolitsemiskohustust.

a) Esimene väide, et uurimisi puudutavad rakendussätted on õigusvastased

35 Esimeses väites vaidlustab hageja nende haldusuurimisi puudutavate rakendussätete õiguspärasuse, mille vastuvõtmise menetlus lõppes 18. oktoobril 2014, ilma et enne oleks peetud nõu personalikomiteega (moodustatud 5. novembril 2014). Need sätted, mis nüüd sisalduvad eu-LISA haldusnõukogu 28. jaanuari 2015. aasta otsuses (2015-014), millel põhinevad tegevdirektori otsus alustada haldusuurimist ning 15. veebruari ja 22. mai 2019. aasta otsus laiendada seda uurimist (vt eespool punktid 5 ja 7), on õigusvastased.

36 Täpsemalt on haldusuurimisi puudutavad rakendussätted vastu võetud personalieeskirjade artikli 110 lõiget 1 rikkudes, kuna vastupidi selles artiklis sätestatule ei peetud enne nende vastuvõtmist nõu eu-LISA personalikomiteega.

[…]

38 Kõigepealt tuleb meenutada, et personalieeskirjade artikli 110 lõikes 1 on sätestatud, et „[k]äesolevate personalieeskirjade üldised rakendussätted võtab vastu institutsiooni ametisse nimetav asutus või ametiisik pärast nõupidamist personalikomitee ja personalieeskirjade komiteega“.

39 Käesoleval juhul on selge, et personalikomiteega ei peetud nõu enne haldusuurimisi puudutavate rakendussätete vastuvõtmist põhjusel, et seda ei olnud nende sätete vastuvõtmise ajal 18. oktoobril 2014 veel moodustatud. Lisaks on komisjoni 28. juuli 2014. aasta otsuse C(2014) 5392 (final), mis käsitleb kokkulepet eu-LISA vastu võetud personalieeskirjade rakendussätete kohta, preambulis märgitud järgmist:

„Tuleb arvestada asjaoluga, et eu-LISA personalikomiteega, mille peab personalieeskirjade artikli 110 kohaselt moodustama, ei ole veel nõu peetud ja et seetõttu ei ole praegu võimalik selles sättes ette nähtud nõudeid täita. Personalikomiteel palutakse esitada kõnealuste rakendussätete kohta arvamus kohe, kui see komitee on moodustatud ja tema arvamust võetakse nõuetekohaselt arvesse. Neil asjaoludel on haldusnõukogul õigus need sätted viivitamata heaks kiita.“

40 Enne kui hinnata, kas esitatud õigusvastasuse põhjus – haldusuurimisi puudutavate rakendussätete vastuvõtmisel ei peetud nõu eu-LISA personalikomiteega – võib viia nimetatud rakendussätete õigusvastasuse tuvastamiseni, tuleb analüüsida, kas nende sätete õigusvastasuse vastuväide ja esimene väide kui selline on vastuvõetavad.

41 Siinkohal olgu märgitud, et ELTL artiklis 277 on ette nähtud, et kohtuvaidluses, kus arutamisele tuleb liidu institutsiooni, organi või asutuse vastuvõetud üldkohaldatav akt, võib iga menetlusosaline taotleda Euroopa Liidu Kohtult ELTL artikli 263 teises lõigus esitatud alustel selle õigusakti kohaldamata jätmist.

42 ELTL artikkel 277 väljendab üldpõhimõtet, mis tagab igale menetlusosalisele õiguse talle adresseeritud otsuse tühistamise eesmärgil täiendavalt vaidlustada selliste üldkohaldatavate aktide kehtivus, mis on asjaomase otsuse aluseks (vt 8. septembri 2020. aasta kohtuotsus komisjon ja nõukogu *vs.* Carreras Sequeros jt, C-119/19 P ja C-126/19 P, EU:C:2020:676, punkt 67 ning seal viidatud kohtupraktika).

43 Kuivõrd ELTL artikli 277 eesmärk ei ole võimaldada menetlusosalisel vaidlustada mis tahes üldkohaldatava akti kohaldatavust mis tahes õiguskaitsevahendi põhistamiseks, siis peab akt, mille õigusvastasusele tuginetakse, olema õiguskaitsevahendi esemeks oleva kohtuasja suhtes otseselt või kaudselt kohaldatav (vt 8. septembri 2020. aasta kohtuotsus komisjon ja nõukogu *vs.* Carreras Sequeros jt, C-119/19 P ja C-126/19 P, EU:C:2020:676, punkt 68 ning viidatud kohtupraktika).

44 Nii möönis Euroopa Kohus üksikotsuste peale esitatud tühistamishagide puhul, et õigusvastasuse vastuväite saab õiguspäraselt esitada sellise üldkohaldatava akti sätete peale, mis on asjaomaste otsuste aluseks või millel on vahetu õiguslik seos selliste otsustega (vt 8. septembri 2020. aasta kohtuotsus komisjon ja nõukogu *vs.* Carreras Sequeros jt, C-119/19 P ja C-126/19 P, EU:C:2020:676, punkt 69 ning seal viidatud kohtupraktika).

45 Seevastu asus Euroopa Kohus seisukohale, et vastuvõetamatu on õigusvastasuse vastuväide, mis on esitatud sellise üldkohaldatava akti peale, mille rakendusmeede vaidlustatud üksikotsus ei ole (vt 8. septembri 2020. aasta kohtuotsus komisjon ja nõukogu *vs.* Carreras Sequeros jt, C-119/19 P ja C-126/19 P, EU:C:2020:676, punkt 70 ning seal viidatud kohtupraktika).

46 Neid kaalutlusi arvestades tuleb kindlaks teha, kas käesoleval juhul esineb vahetu õiguslik seos ühelt poolt vaidlustatud otsuse ja teiselt poolt haldusuurimisi puudutavate rakendussätete vahel.

47 Sellega seoses tuleb märkida, et hageja piirdub väitega, et ei järgitud personalieeskirjade artiklis 110 sätestatud formaalset tingimust pidada personalikomiteega nõu enne haldusuurimisi puudutavate rakendussätete vastuvõtmist. Selline väide esitati pärast seda, kui hageja suhtes läbi viidud uurimine oli lõpetatud, ja pärast seda, kui viimane oli kindlaks teinud, et vaidlustatud otsusega määrati talle karistuseks noomitus.

48 Täpsemalt leiab hageja, et asjaolu, et eu-LISA ei oodanud haldusuurimisi puudutavate rakendussätete vastuvõtmiseks ära personalikomitee moodustamist, tähendab seda, et need sätted võeti vastu „olulist menetlusnõuet“ rikkudes. Hageja järeldab sellest, et tegevdirektori 15. veebruari 2019. aasta otsus alustada haldusuurimist (vt eespool punkt 5) ja 22. mai 2019. aasta otsus laiendada selle uurimise eesmärki (vt eespool punkt 7), mis võeti vastu haldusuurimisi puudutavate rakendussätete alusel, olid omakorda õigusvastased. Lõpuks väidab ta, et 22. mai 2019. aasta otsuse alusel läbi viidud uurimise tulemusel vastu võetud vaidlustatud otsust tuleb omakorda pidada õigusvastaseks põhjusel, et haldusuurimisi puudutavate rakendussätete õigusvastasus toob dominoefektina kaasa vaidlustatud otsuse õigusvastasuse.

49 Vastupidi sellele, mida väidab hageja oma vastuses menetlust korraldavale meetmele, viidates Üldkohtu otsusele, mis apellatsioonimenetluses osaliselt tühistati (2. oktoobri 2001. aasta kohtuotsus Martinez jt *vs.* parlament, T-222/99, T-327/99 ja T-329/99, EU:T:2001:242, punkt 135), ei toeta hiljutine kohtupraktika (vt eespool punktid 44 ja 45) siiski ELTL artikli 277 kohaldamisala laiendamist kõikidele institutsioonide aktidele, mis on üldjuhul asjakohased tühistamishagi esemeks oleva otsuse vastuvõtmisel.

50 Vastupidi, kohtupraktikast nähtub (vt eespool punktid 44 ja 45), et üldkohaldatava akti õigusvastasuse väite vastuvõetavaks tunnistamiseks tuleb teha kindlaks „vahetu õiguslik seos“ vaidlustatud akti ja selle akti vahel, mille kohta õigusvastasuse vastuväide on esitatud.

51 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et vaidlustatud otsus ei põhine kuidagi haldusuurimisi puudutavate rakendussätetega seotud asjaoludel, vaid üksnes personalieeskirjade sätete rikkumisel, mis on tuvastatud uurimise lõpparuandes (vt eespool punktid 14 ja 22).

52 Vaidlustatud otsus ei kujuta endast haldusuurimisi puudutavate rakendussätete rakendusmeedet. See otsus, nagu täheldab asjakohaselt eu-LISA, võeti vastu personalieeskirjade IX lisa artikli 9 lõike 1 punkti b alusel, mitte haldusuurimisi puudutavate rakendussätete alusel.

53 Järeldus, et vaidlustatud otsuse ja haldusuurimisi puudutavate rakendussätete vahel puudub vahetu õiguslik seos, on seda ilmsem, kui arvestada ka asjaoluga, et Üldkohus leidis, et vaidlustatud otsuse enda põhjenduste ja üldkohaldatava akti õigusvastasusest tuleneva väite vahel peab olema tihe seos (vt selle kohta 14. detsembri 2017. aasta kohtuotsus PB *vs.* komisjon, T-609/16, EU:T:2017:910, punkt 29).

54 Ei saa aga nõustuda, et esineb tihe seos ühelt poolt vaidlustatud otsuse põhjenduste, mis käsitlevad personalieeskirjade artikli 12a rasket rikkumist, personalieeskirjade artikli 12 episoodilist rikkumist ja personalieeskirjade artiklite 17 ning 19 rikkumist (vt eespool punkt 22), ja teiselt poolt väite vahel, et haldusuurimisi puudutavad rakendussätted on õigusvastased, kuna enne nende sätete vastuvõtmist ei olnud personalikomiteega nõu peetud.

55 Lisaks ei nähtu toimiku materjalidest, et asjaolu, et personalikomiteega ei peetud nõu enne haldusuurimisi puudutavate rakendussätete vastuvõtmist, oleks kuidagi mõjutanud menetluslike tagatiste järgimist uurimise käigus või vaidlustatud otsuse sisu ennast.

56 Sellega seoses tuleb märkida, et nagu on märgitud sellise teise väite analüüsi raames, mis puudutab hageja kaitseõiguste ja õiguse olla ära kuulatud rikkumist, ei ilmne haldusmenetluse käigus ühtegi asjaolu, mis võiks kahjustada hageja kaitseõigusi (vt edaspidi punkt 91). Lisaks märgib tegevdirektor 16. märtsi 2020. aasta dokumendis, et ta vaatas läbi hageja täieliku toimiku ja jõudis järeldusele, et hageja õigused olid uurimismenetluse ajal tagatud (vt eespool punkt 22).

57 Pealegi on personalieeskirjade artiklis 110 tõesti ette nähtud nõue pidada nõu personalikomiteega enne haldusuurimisi puudutavate rakendussätete vastuvõtmist. Kohtupraktikast tuleneb siiski, et personalieeskirjade artiklis 110 ette nähtud nõupidamine personalikomiteega ei tähenda, et järgitakse nimetatud komitee arvamust (vt selle kohta 16. juuli 2015. aasta kohtuotsus Murariu *vs.* EIOPA, F-116/14, EU:F:2015:89, punkt 86 ja seal viidatud kohtupraktika).

58 Seega ei ole tõendatud, et haldusuurimisi puudutavate rakendussätete ja vaidlustatud otsuse vahel oleks vahetu või tihe õiguslik seos.

59 Igal juhul ei ole asjaolu, et personalikomiteega nõu ei peetud, piisav tõendamaks, et haldusuurimisi puudutavad rakendussätted oleksid võinud olla teistsugused ja et hagejalt võeti menetluslikud tagatised.

60 Lisaks eespool punktis 57 esitatud hinnangule nähtub toimikust, et haldusuurimisi puudutavad rakendussätted „koostas-kontrollis üle“ ametnik, kes nimetati eu-LISA personalikomitee esimeheks, kui see komitee 5. novembril 2014 moodustati. Seega on teataval määral võimalik asuda seisukohale, et personalikomitee tulevane esimees sai haldusuurimisi puudutavate rakendussätete kohta enne nende vastuvõtmist avaldada oma arvamust.

61 Peale selle tuleb märkida, et 16. juuni 2014. aasta kirjaga pöördus eu-LISA tegevdirektor komisjoni personalihalduse peadirektoraadi poole eelkõige seoses haldusuurimisi puudutavate rakendussätete olukorraga. Sellega seoses andis komisjon 28. juuli 2014. aasta otsusega eu-LISA-le loa esitada need sätted haldusnõukogule, et viimane need vastu võtaks.

62 Lisaks, nagu on ühelt poolt asjakohaselt rõhutanud eu-LISA, lõppes haldusuurimisi puudutavate rakendussätete vastuvõtmise menetlus 18. oktoobril 2014, ilma et iga liikmesriigi ja komisjoni esindajatest koosneva haldusnõukogu liikmed oleksid esitanud vastuväiteid. Teiselt poolt ei taotlenud personalikomitee alates selle moodustamisest, et ta vaatab kõnealuse uurimise ajal uuesti läbi haldusuurimisi puudutavad rakendussätted, ega esitanud nende sätete sõnastuse kohta vastuväiteid.

63 Arvestades käesoleva juhtumi asjaolusid, see tähendab seda, et komisjon andis loa võtta vastu haldusuurimisi puudutavad rakendussätted, et personalikomitee tulevane esimees kontrollis need sätted üle ja et personalikomitee ei ole kunagi taotlenud nimetatud sätete uuesti läbivaatamist, ei saa personalikomiteega enne nõu pidamata jätmine mõjutada hagejale antud menetluslikke tagatisi.

64 Kõike eelnevat arvestades tuleb järeldada, et käesoleva juhtumi asjaoludel ei ole tõendatud vahetu õiguslik seos ühelt poolt haldusuurimisi puudutavate rakendussätete ja teiselt poolt vaidlustatud otsuse vahel. Lisaks ei saa asjaolu, et personalikomiteega ei peetud nõu enne haldusuurimisi puudutavate rakendussätete vastuvõtmist, eespool punktides 59–62 esitatud kaalutlusi arvestades mõjutada nende sätete sisu ega järelikult ka vaidlustatud otsuse õiguspärasust.

65 Seega tuleb hagi esimene väide tagasi lükata.

[…]

b) Kolmas väide, et on rikutud personalieeskirjade artikleid 12, 12a, 17 ja 19 ja hea halduse põhimõtet ning tehtud „ilmseid hindamisvigu“

93 Kolmandas väites esitab hageja mitu etteheidet. Esimese etteheite kohaselt on rikutud personalieeskirjade artiklit 12a ja hea halduse põhimõtet ning tehtud „ilmseid hindamisvigu“. Teise etteheite kohaselt on rikutud personalieeskirjade artikleid 17 ja 19. Kolmanda etteheite kohaselt on rikutud personalieeskirjade artiklit 12.

[…]

1) Teine etteheide, et on rikutud personalieeskirjade artikleid 17 ja 19

124 Hageja väidab, et ta ei ole ilmselgelt rikkunud personalieeskirjade artikleid 17 ja 19 ning et nendele sätetele kaebuse rahuldamata jätmise otsuses antud tõlgendus on väär ning peab viima selle otsuse tühistamiseni.

125 Personalieeskirjade artikli 17 väidetava rikkumise kohta väidab hageja, et personalieeskirjade artikli 17 kohaldamisala piirdub rangelt tööülesannete täitmisega seotud teabe avalikustamisega. Ta ei edastanud aga politseile (vt eespool punkt 3) mingit „teavet“, mille ta oli saanud tööülesannete täitmisel. Lisaks ei ole eu-LISA tõendanud, milline hageja tööülesannete täitmisega seotud teave avalikustati. Hageja andis üksnes teada, et ta kardab enda ja oma perekonna kehalise puutumatuse pärast väljaspool eu-LISAt enda eraelus.

126 Hageja sõnul teavitas ta A taunitavast käitumisest enne eu-LISAt, nagu nähtub mitmest Üldkohtule esitatud e-kirjast. Just nimelt asjaolu tõttu, et administratsioon talle ei vastanud, esitas ta esiteks abitaotluse ja teiseks teavitas politseid oma olukorrast põhjendusel, et ta kartis õiguspäraselt enda ja oma pere füüsilise puutumatuse pärast.

127 Mis puudutab personalieeskirjade artikli 19 väidetavat rikkumist, siis hageja kinnitab, et politseisse avalduse esitamist – seda enam eraeluga seotud teemal – ei saa pidada selliseks, et see kujutab endast oma ametikohustuste tõttu saadud teabe „kohtumenetluses avaldamist“. Hageja sõnul ei saa politseiametnikku või politseijaoskonnas haldusülesandeid täitvat isikut samastada õigusasutusega. Sellest järeldub, et kuriteoteate esitamiseks ei ole kohustust esitada tegevdirektorile loataotlus.

[…]

129 Sissejuhatuseks tuleb esiteks meenutada, et personalieeskirjade artikkel 17 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Ametnik hoidub tööülesannete täitmisel saadud teabe loata avaldamisest, kui seda teavet ei ole juba avaldatud või kui see pole kättesaadav avalikkusele.

2. Ametnik järgib seda kohustust ka pärast töölt lahkumist.“

130 Personalieeskirjade artiklis 19 on ette nähtud:

„Kohtumenetluses ei avalda ametnik ilma ametisse nimetava asutuse või ametiisiku loata mingil alusel teavet, mida ta teab oma ametikohustuste tõttu. Luba ei anta ainult juhul, kui seda nõuavad liidu huvid ja kui keeldumine ei too ametniku suhtes kaasa kriminaalõiguslikke tagajärgi. Ametnik järgib seda kohustust ka pärast teenistusest lahkumist.

Esimese lõigu sätteid ei kohaldata ametniku või endise ametniku suhtes, kes annab Euroopa Liidu Kohtule või mõne institutsiooni distsiplinaarnõukogule tunnistusi asjas, mis käsitleb Euroopa Liidu teenistujat või endist teenistujat."

131 Teiseks nähtub uurimise lõpparuandest ja uurimise läbiviija järelduste esialgsest versioonist (vt eespool punkt 10), nagu hageja neid tsiteeris oma 9. aprilli 2020. aasta kaebuses, järgmist:

„[E]uroopa Liidu töötajad ei või töötamisega seotud küsimustes piirduda sellega, et nad pöörduvad probleemiga sellise välise õigusasutuse poole nagu politsei, tehes nii algust teatud tüüpi välise õigusmenetlusega. Selline tegutsemine sellistel asjaoludel vajab ametisse nimetava asutuse luba kahe personalieeskirjade sätte alusel, milleks on selle artiklid 17 ja 19. Miski ei takistanud [hagejal] ametisse nimetavalt asutuselt küsida seda luba, mille ta oleks võinud saada, kuid ta ei teinud seda, kuigi ta oleks pidanud seda tegema."

132 Kolmandaks nähtub kaebuse rahuldamata jätmise otsusest, et on tõendatud, et hageja pöördus Prantsuse politsei poole, ja et asjaolu, et ta tegi seda seetõttu, et ta kartis enda või tema perekonna füüsilise puutumatuse pärast, ei sea kahtluse alla asjaolu, et ta ei olnud enne eu-LISAt teavitanud ega luba taotlenud ning et ta rikkus seega personalieeskirju.

133 Esimesena tuleb hinnata, kas artiklid 17 ja 19 puudutavad olukorda, kus ametnik pöördub politsei poole, et kaevata konfliktse suhte üle ühe kolleegiga.

134 Sellega seoses on otsustatud, et personalieeskirjade artiklis 17 ette nähtud loa taotlemise korra eesmärk on võimaldada administratsioonil veenduda, et sellise teabe avalikustamine, mis ametnik on saanud oma tööülesannete täitmisel, ei kahjustaks liidu huve, mõjutades eelkõige liidu toimimist ja mainet. Personalieeskirjade artikliga 17 kehtestatud loakorra eesmärk on seega anda administratsioonile võimalus õigeaegselt jälgida, et ametnikud kohandaksid oma käitumist, võttes arvesse institutsioonide huve ja neile ELTL artiklist 339 tulenevaid kohustusi. Selle korra eesmärk on seega eelkõige säilitada usaldussuhe, mis institutsioonide ja nende teenistujate vahel peab olema. Selle rakendamine eeldab erinevate asjaomaste huvide kaalumist, et teha kindlaks, kumb nendest on kaalukam: kas liidu huvi või üldsuse huvi saada teavet (vt selle kohta 20. jaanuari 2011. aasta kohtuotsus Strack *vs.* komisjon, F-132/07, EU:F:2011:4, punktid 71 ja 72). Nii on personalieeskirjade artikli 17 eesmärk eelkõige meenutada kohustust, mis ametnikul on seoses ametisaladuse hoidmisega, ja see artikkel näeb muu hulgas ette kohustuse taotleda luba sellise teabe avalikustamiseks, mis oma laadilt on hõlmatud ametisaladusega.

135 Sellest järeldub, et personalieeskirjade artikkel 17 ei hõlma olukorda, kus ametnik pöördub politsei poole, et teatada konfliktsest suhtest ühe kolleegiga oma töökohal. Vaidlustatud otsuses sisalduv viide personalieeskirjade artiklile 17 on seega väär.

136 Mis puudutab personalieeskirjade artikli 19 kohaldamisala, nagu see on määratletud nimetatud artikli esimeses lauses, siis tuleb märkida, et selles sättes kasutatud väljendi kohta „kohtumenetluses avaldama" esineb erinevaid keeleversioone. Ingliskeelses versioonis on kasutatud üldist väljendit „disclos[e] in any legal proceeding" (avaldama mis tahes menetluses),

samas kui hispaania-, itaalia- ja saksakeelses versioonis on vastavalt kasutatud täpsemaid väljendeid „revelar en un procedimiento judicial“ (avalikustama kohtumenetluses), „deporre in giudizio“ (tunnistusi andma) ja „vor Gericht vorbringen oder […] aussagen“ (kohtule esitama või […] tunnistusi andma).

137 Ühelt poolt on siiski otsustatud, et personalieeskirjade artikli 19 kohaldamisala, nii nagu see on määratletud selle artikli esimeses lauses, ei saa tõlgendada kitsendavalt nii, et see viitab üksnes ametnikule olukorrale, kes peab kohtus tunnistusi andma. Nimelt hõlmab see kohaldamisala kõiki olukordi, kus ametnik peab „mingil alusel“ avaldama kohtumenetluses teavet, mida ta teab oma ametikohustuste tõttu, tegemata vahet sellise teabe kasutamisel tunnistajana ülekuulamisel või riigisisesesse kohtusse pöördumise, näiteks kuriteost teatamise kontekstis (13. juuni 2002. aasta kohtuotsus Ferrer de Moncada *vs.* komisjon, T-74/01, EU:T:2002:158, punkt 48). Sellise ametniku olukord, kellel palutakse kohtus tunnistusi anda, ei ole seega ainus personalieeskirjade artiklis 19 viidatud olukord (vt selle kohta 13. juuni 2002. aasta kohtuotsus Ferrer de Moncada *vs.* komisjon, T-74/01, EU:T:2002:158, punkt 49).

138 Teiselt poolt tuleb märkida, et politseil võib mitmes liikmesriigis olla kohtulaadne roll ja ta võib tegutseda muu hulgas kohtu taotlusel. Lisaks võib politseisse pöördumine osutuda kohtusse pöördumiseks vajalikuks või isegi möödapääsmatuks. Lõpuks võivad politseisse pöördumisega kaasneda õigusmõistmisega seotud tagajärjed või seda võib kasutada õigusemõistmise huvides.

139 Kuigi tuleb tunnistada, et teatud ulatuses on nii personalieeskirjade artikli 17 kui ka artikli 19 eesmärk tagada konfidentsiaalsuskohustuse järgimine ja seega kaasata asjaomane institutsioon juhul, kui väljapoole avalikustatakse ametniku ametikohustuste tõttu tema käsutuses olev teave, tuleb siiski teha vahet nende sätete vastavatel kohaldamisaladel. Personalieeskirjade artikli 17 eesmärk on vältida institutsiooni toimimise ja maine kahjustamist ning seda kohaldatakse juhtudel, kui ametnik soovib avalikustada teavet, mis oma laadilt on hõlmatud ametisaladusega.

140 Personalieeskirjade artikkel 19 seevastu hõlmab olukorda, kus ametnik soovib kohtumenetluses avaldada asjaolusid, mis on seotud töökohal esineva konfliktse suhtega ja mis oma laadilt ei ole hõlmatud ametisaladusega, kuid mis võivad mõjutada institutsiooni toimimist ja mainet.

141 Tuleb rõhutada, et personalieeskirjade artiklis 19 on sõnaselgelt ette nähtud ainult üks erand eelneva loa reeglist, et kohtumenetluses saaks avaldada teavet, mida ametnik teab oma ametikohustuste tõttu: kui ametnikul või endisel ametnikul palutakse anda Euroopa Liidu Kohtule või mõne institutsiooni distsiplinaarnõukogule tunnistusi asjas, mis käsitleb liidu teenistujat või endist teenistujat.

142 Lisaks nähtub personalieeskirjade artikli 19 teise lause kitsendavast sõnastusest (vt eespool punkt 130), et „liidu huvid“, mis võivad selle artikli kohaselt põhjendada loa andmisest keeldumist, et avaldada kohtumenetluses teavet, mida ametnik teab oma ametikohustuste tõttu, peavad olema liidu jaoks märkimisväärse tähtsusega ja üliolulised (vt 13. juuni 2002. aasta kohtuotsus Ferrer de Moncada *vs.* komisjon, T-74/01, EU:T:2002:158, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika). Seega on loa andmisest keeldumise juhtumid rangelt piiratud.

143 Lõpuks tuleneb samuti nendest personalieeskirjade artikli 19 piiravatest märkustest ja sellest, et puuduvad nõutud formaalsused – taotlemaks luba selleks, et avaldada kohtumenetluses teavet, mida ametnik teab oma ametikohustuste tõttu –, et ametniku või teenistuja suhtes ei saa kehtida eelneva loa nõue olukorras, mis on teatud raskusastmega ja teatud määral kiireloomuline, eriti juhul, kui esineb vahetu oht asjaomasele ametnikule või teenistujale.

144 Teisena, mis puudutab küsimust, kas käesoleval juhul on hageja rikkunud personalieeskirjade artiklit 19, siis tuleb esiteks tõdeda, et ta ei saa väita, et vahejuhtumit, mis leidis töökaaslasega aset pärast arutelu, mis toimus küll küsitaval viisil, tuleb pidada eraldiseisvaks tema tööülesannete täitmisest eu-LISAs ning et see ei vasta kriteeriumile, mille kohaselt teab ta seda oma ametikohustuste tõttu.

145 Sellega seoses ilmneb hageja enda esitatud vahejuhtumi kirjeldusest, et A sisenes tema büroosse, et arutada tööküsimusi teise kolleegiga, ning et hageja, ilma et A oleks seda palunud, sekkus arutellu ja seetõttu A reageeris nii, et ta oli vastu hageja sekkumisele ning ähvardas hagejat tooliga.

146 Teiseks tuleb märkida, et hageja poolt politseile kirjeldatud asjaolud ei olnud juba avalikud. Seega oli hageja kohustatud hoiduma olukorra – mis oli aset leidnud eu-LISA ametiruumides hageja ametikohustuste täitmisel – mingil viisil avalikustamisest, ilma et ta oleks selleks eelneva loa saanud.

147 Kolmandaks, mis puudutab hageja argumenti, et vastavalt personalieeskirjade artiklile 19 teatas ta 16. juuni 2017. aasta e-kirjas eu-LISA-le vigadest, mida A oli teinud, siis tuleb märkida, et faktilised asjaolud, millest hageja politseile teatas, leidsid aset 19. oktoobril 2018. Seega ei saa seda e-kirja pidada ei eu-LISA eelnevaks teavitamiseks ega loataotluseks, mis puudutab sel ajal aset leidnud asjaolusid.

148 Lisaks ei teavita hageja 19. oktoobri 2018. aasta e-kirjas, milles anti teada samal päeval A-ga aset leidnud vahejuhtumist, eu-LISAt sellest, et ta kavatses politseile juhtumist teatada, ning see ei sisalda ka sellekohast loataotlust.

149 Neljandaks tuleb märkida, et vastupidi hageja väidetule esitati Prantsuse politseile täpne teave, kes – nagu täpsustab eu-LISA – helistas hageja büroosse ja palus tal politseiga rääkida asjaoludest, millest ta oli teatanud seoses A agressiivse käitumisega, mis seisnes ähvarduses hagejat tooliga lüüa.

150 Viiendaks, nagu uurimise lõpparuandes asjakohaselt märgitud, ei olnud takistusi selleks, et hageja taotleb eu-LISA-lt eelnevat luba ja selle saab. Nimelt tuleb ühelt poolt tõdeda, et hageja puhul ei olnud tegemist otsese ohuga temale, ja teiselt poolt, et personalieeskirjade artiklis 19 ette nähtud võimalused talle selle loa andmisest keeldumiseks olid väga piiratud (vt eespool punkt 142).

151 Sellest järeldub, et isegi kui möönda, et teatud asjaoludel ja eelkõige selleks, et pöörduda politseisse, et teatada töökohal aset leidnud asjaoludest, võib olla õiguspärane kalduda kõrvale personalieeskirjade artiklis 19 sätestatud eelneva loa taotlemise korrast, ei olnud see nii käesolevas asjas, eelkõige seetõttu, et puudub vahetu oht hagejale.

152 Seega tuleb tõdeda, et kuna hageja avaldas ilma eu-LISA-lt eelnevat luba taotlemata eu-LISAst väljaspool asjaolud, mis esinesid seoses tema ametikohustuste täitmisega eu-LISAs, võis administratsioon õigustatult leida, et hageja on rikkunud personalieeskirjade artiklit 19.

153 Kõike eeltoodut arvestades on kolmanda väite teine etteheide osaliselt põhjendatud, see tähendab osas, milles see viitab personalieeskirjade artikli 17 väärale tõlgendamisele ja kohaldamisele. Vaidlustatud otsuses sisalduv viga ei mõjuta siiski selle otsuse õiguspärasust ega saa iseenesest olla aluseks selle otsuse tühistamisele. Nimelt põhineb järeldus hagejale etteheidetava rikkumise kohta, mis seisneb selles, et ta ei taotlenud enne politseisse pöördumist luba, õigesti personalieeskirjade artiklil 19.

[…]

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (neljas koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja NV-lt.

Gervasoni Madise Martín y Pérez de Nanclares

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 23. märtsil 2022 Luxembourgis.

Allkirjad